

ДОСВІД ГРОМАДЯНСЬКОГО ТА ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ БЕРДЯНСЬКОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ І-ІІІ СТ. №1

Головченко О.М.

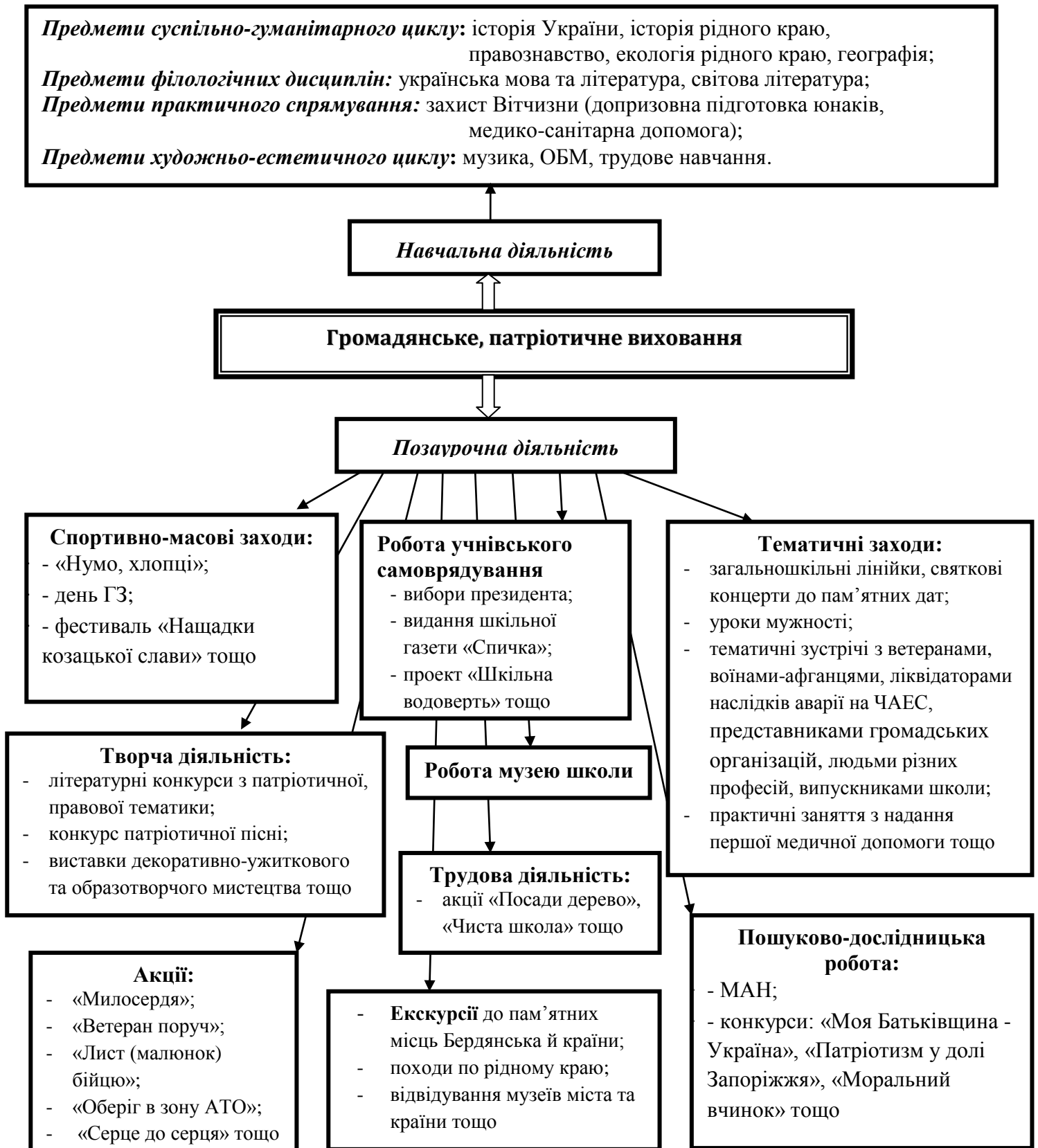
Україна, м. Бердянськ, Бердянська загальноосвітня школа І-ІІІ ст. №1

Теоретичні передумови патріотичного виховання громадян були закладені ще в працях В.О.Сухомлинського, Г.Ващенко та інших. Педагоги підкреслювали діяльний характер патріотизму; необхідність учити дітей шукати своє місце в житті та боротися з недоліками в суспільстві. У сучасних умовах патріотизм виявляється, насамперед, у любові до Батьківщини, готовності утвердити незалежність своєї молоді держави, піднесенні України до рівня високорозвинених держав світу. Нормативним підґрунтям реалізації з даної теми слугують: Державні національні програми «Освіта» («Україна ХХІ століття») та «Діти України», «Національна програма патріотичного виховання громадян, розвитку духовності», Концепції громадянського та патріотичного виховання, формування гуманістичних цінностей, гуманізації виховання (І. Бех, Н. Ганнусенко, О. Сухомлинська, К. Чорна), «Програма патріотичного виховання дітей та учнівської молоді» (І.Д. Бех, К.І. Чорна), «Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України» (затверджені наказом МОН України від 31.10.2011 № 1243).

По суті своїй школа є невеличкою моделлю громадянського суспільства і, як кожне громадянське суспільство, вона обирає свої шляхи розвитку й виховання. Пріоритетними завданнями в роботі педагогічного колективу Бердянської ЗОШ І-ІІІ ст. №1 є:

- патріотичне виховання: виховання в учнях любові до своєї Батьківщини, її історії, культури, традицій, рідної мови;
- виховання громадянської правосвідомості й моралі;
- залучення школярів до вирішення реальних шкільних проблем з метою набуття відповідного досвіду;
- розвиток учнівського самоврядування;
- розвиток позаурочної діяльності: проведення різноманітних конкурсів і проектів, робота гуртків і шкільного музею з метою створення умов для самореалізації учнів.

У школі склалася система громадянсько-патріотичного виховання, яка нерозривно пов'язана з розумовим, моральним, трудовим, естетичним становленням особистості. Складний процес виховання здійснюється за допомогою різноманітних форм роботи, вибір яких залежить від змісту та завдань навчально-виховної роботи, вікових особливостей школярів.

Позакласна робота з громадянського та патріотичного виховання реалізується через предметні тижні, виховні заходи із залученням юристів або студентів юридичних факультетів ВНЗ, правоохоронців, військових тощо. Частими гостями у школі є випускники-діти війни, - учасники бойових дій у Афганістані, - ліквідатори наслідків аварії на ЧАЕС. Значну допомогу в проведенні заходів надають спеціалісти та волонтери громадських організацій. До визначних подій в житті країни в школі проходять уроки мужності, години пам'яті тощо. Серед традиційних конкурсів і змагань: конкурс військово-патріотичної пісні (5-8 класи), спортивні змагання юнаків, «Нумо, хлопці» (9-11 класи), спортивні родинні свята - змагання "Мама, папа, я - спортивна сім'я» (5 класи), конкурсна програма «Козацькі розваги» (6-8 класи), спортивно-патріотичний фестиваль «Нащадки козацької слави» (5-9 класи). Пріоритетними в позакласній діяльності є тренінгові, інтерактивні форми навчання.

Громадянин і патріот починаються в школі: перш ніж стати громадянином і патріотом Батьківщини, учень має навчитися бути громадянином і патріотом своєї школи, знати її історію, брати активну участь у всіх її заходах і акціях. Своєрідним центром патріотичного виховання є шкільний музей, який було відкрито в жовтні 2013 року з нагоди 70-річного ювілею з дня заснування навчального заходу. У зборі та оформленні музейних матеріалів брали участь випускники різних поколінь, педагоги й учні школи. У музеї представлені кілька тематичних блоків, присвячених історії створення закладу, видатним випускникам і заслуженим педагогам школи тощо. Деякі з експозицій незавершені і поступово поповнюються матеріалами сучасності, що з часом стають історією. У музеї проводяться не тільки екскурсії, але й виховні години, тематичні зустрічі, виставки.

З метою формування соціальної активності учнівської молоді, набуття певного досвіду участі в демократичних процесах країни в школі кожні два роки, починаючи з 2005, відбуваються вибори президента учнівського самоврядування. Під керівництвом учителів правознавства в рамках президентської кампанії проходять передвиборча агітація, дебати кандидатів у президенти, таємне голосування, урочиста посвята в президенти шкільної республіки. Слід відзначити велику активність учнів школи (біля 90% школярів 6-11 класів) у заходах передвиборчої кампанії.

За ініціативою Ради учнівського самоврядування дев'ятий рік поспіль видається шкільна газета «Спичка», яка вже вшосте стає Лауреатом Міжнародного конкурсу шкільних медіа. Випуск газети забезпечив необхідну динаміку демократичних,

толерантних відносин у дитячому середовищі та створив сприятливі можливості для громадянського та особистісного самовизначення підлітків.

З метою активізації виховного простору щороку в школі відбувається змагання між учнівськими колективами середньої-старшої ланок. У ході змагання враховуються участь класів у загальношкільних заходах, якість виконання Правил для учнів тощо. Результати діяльності учнівських колективів своєчасно фіксуються на екрані змагань, переможці відзначаються та нагороджуються на урочистій лінійці Останнього дзвоника.

Справжні патріоти успішно формуються в активній практичній діяльності, що сприяє вихованню відповідальності, почуття обов'язку. Трудові акції з ліквідації наслідків вересневого буревію, що промайнув Бердянськом і залишив свій руйнівний слід і на ландшафті нашого закладу, об'єднали в суспільній діяльності на благо рідної школи вчителів, учнів і батьків.

Сьогодні, коли десятки тисяч патріотів нашої держави знаходяться на передовій, захищаючи від терористів свободу, незалежність та територіальну цілісність нашої України, діти не залишаються осторонь. Останнім часом у школі було проведено ряд благодійних акцій у підтримку учасників АТО й переселенців зі східних регіонів країни, серед яких «Лист солдату», «Не залишимо в біді», «Оберіг у зону АТО».

У громадянсько-патріотичному вихованні провідне значення має активність учня, його бажання вдосконалити себе, вивчати відповідний матеріал та самостійно знаходити його. Учні школи широко залучаються до участі в різноманітних конкурсах учнівської творчості, проектною діяльністю, МАН. Ефективним методом дослідницько-краєзнавчої роботи є походи по рідному краю, тематичні екскурсійні поїздки.

Провідним етапом у патріотичному становленні юних громадян України є виховання пошани до Конституції – Основного Закону України, шанобливого ставлення до державних символів і традицій України. З цією метою в рекреаціях і навчальних кабінетах школи оформлені куточки державної символіки. У навчальному закладі також наявні куточок національної свідомості, правовий куточок, галерея плакатів соціального змісту.

З метою моніторингу ефективності виховної роботи в школі дев'ятий рік поспіль упроваджується проект «Шкільна водоверть». У рамках проекту протягом навчального року оформлюється загальношкільний стенд – фоторепортаж найбільш яскравих навчально-виховних заходів, КТС. Даний проект дає можливість прослідкувати

становлення шкільних традицій і підтверджує пріоритетність громадянського та патріотичного виховання в навчальному закладі.

Висновок:

Почуття патріотизму за своєю природою інтегральне, воно об'єднує всі якості особистості: моральні, трудові, розумові, естетичні тощо. Тож його формування передбачає всебічний вплив на особистість для отримання очікуваного результату. Складний процес виховання громадянина, патріота своєї Батьківщини в школі здійснюється в різноманітних напрямках діяльності: робота шкільного музею, розвиток учнівського самоврядування, видання шкільної газети, проведення системи тематичних заходів, акцій, конкурсів тощо.

Отже, провідна мета виховної діяльності в школі – сформувати в учня відчуття того, що в моєму класі, школі, місті, країні все стосується мене, все залежить від мене. Для педагогічного колективу Бердянської ЗОШ І-ІІІ ст. №1 патріотичний напрямок роботи сьогодні та в майбутньому залишиться пріоритетним.

Література:

1. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності.
2. Концепція національно-патріотичного виховання молоді.
3. В. О. Сухомлинський. Вибрані твори в п'яти томах (том 3). Народження громадянина. – Видавництво «Радянська школа», Київ, 1991 р.